

MINISTER NAUKI
I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
Wojciech Murdzek

DSW.WSP.051.9.2020.1.LJ

Warszawa, 23 czerwca 2020 r.

Szanowni Państwo Rektorzy,

w związku z pojawiającymi się w przestrzeni publicznej kolejnymi niepokojącymi sygnałami dotyczącymi występowania w uczelniach różnego rodzaju nieprawidłowości w relacjach międzyludzkich, a nawet tak niegodnych środowiska akademickiego zjawisk jak przemoc, mobbing czy molestowanie w tym seksualne, pozwalam sobie zwrócić uwagę Państwa Rektorów na następujące okoliczności i wytyczne w sprawie.

Na wstępie pragnę stanowczo podkreślić, że wszyscy przedstawiciele środowiska szkolnictwa wyższego i nauki, studenci, doktoranci, nauczyciele akademicy oraz inni pracownicy uczelni, w pełni zasługują na należny im szacunek, poszanowanie osobistych praw, swobodę wyrażania własnych przekonań, a także na właściwy sposób traktowania liczący z najwyższymi standardami etycznymi i moralnymi. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w przepisach ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 ze zm.), gdzie wśród wymienionych w art. 11 ust. 1 podstawowych zadań uczelni wskazane jest m.in. wychowywanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie, tradycję narodową, umacnianie zasad demokracji i poszanowanie praw człowieka. Niemniej istotne jest znaczenie godności człowieka będącej, zgodnie z brzmieniem art. 30 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, źródłem wolności i praw człowieka i obywatela, a której poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych. W konsekwencji wszyscy członkowie społeczności akademickiej winni mieć zapewnioną ochronę przed występowaniem negatywnych zjawisk przejawiających się m.in. poprzez przemoc werbalną i fizyczną, niestosowne zachowania i komentarze, dyskryminację z jakichkolwiek względów.

Zwracam uwagę, że ciężar odpowiedzialności w zakresie tworzenia uczelnianej kultury organizacyjnej przeciwdziałającej występowaniu niewłaściwych zachowań oraz konstruowania procesu kształcenia i pracy w uczelni w sposób wolny od wszelkich form prześladowania i dyskryminacji studentów, doktorantów i pracowników, spoczywa na Państwu Rektorach.

Pragnąc zapewnić Państwa Rektorów o moim wsparciu dla wszelkich inicjatyw i przedsięwzięć przeciwdziałających dyskryminacji, pozwolę sobie także uwidocznić funkcję rzecznika akademickiego tzw. ombudsmana, którego zadaniem jest wspieranie studentów i pracowników uczelni w rozwiązaniu konfliktów w sytuacjach budzących wątpliwości oraz dbanie o zapewnienie równego traktowania i poszanowania wszystkich członków wspólnoty akademickiej. Instytucja ombudsmana funkcjonuje nie tylko w wielu krajach europejskich, ale także na forum krajowym, gdzie dobre praktyki w tym zakresie

wpracowały m.in. Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu czy Uniwersytet Warszawski.

Rzecznik akademicki działa na rzecz społeczności uczelni jako mediator i tzw. mąż zaufania, który swoje działania przy rozwiązywaniu indywidualnych sporów z zakresu mobbingu i dyskryminacji dotyczących uczelni i jej społeczności, czy nawet zwykłych interpersonalnych konfliktów opiera na poszanowaniu zasad poufności i bezstronności, tak aby wszyscy członkowie społeczności akademickiej byli traktowani sprawiedliwie i uczciwie. Niezwykle istotnym aspektem działalności rzecznika akademickiego jest także jego niezależność od jednostek organizacyjnych i organów Uczelni.

Tym samym rekomenduję rozważenie przez Państwa Rektorów powołania instytucji rzecznika akademickiego w uczelni.

Niezależnie od powyższego przypominam o funkcjonowaniu przepisów dotyczących odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich obowiązujących w szkolnictwie wyższym od wielu lat, zgodnie z którymi student, doktorant i nauczyciel akademicki podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za przewinienie dyscyplinarne stanowiące odpowiednio czyn uchybiający godności studenta, godności doktoranta oraz obowiązkowi nauczyciela akademickiego lub godności zawodu nauczyciela akademickiego.

Wyrażam głębokie przekonanie, że jedynie wspólne działania, zarówno systemowe, jak i instytucjonalne, a także honorowanie zasad i wartości etycznych, pozwolą na wdrożenie systemu prewencji i dobrych praktyk, a przede wszystkim na wyeliminowanie nagannych zjawisk dyskryminacji, w tym zjawiska molestowania i molestowania seksualnego, w środowisku szkolnictwa wyższego i nauki.

Z wyrazami szacunku

Wojciech Murdzek

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

- 1) Pan Piotr Gliński, Wiceprezes Rady Ministrów – Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- 2) Pan Marek Gróbarczyk – Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej,
- 3) Pan Mariusz Błaszczak – Minister Obrony Narodowej,
- 4) Pan Mariusz Kamiński – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- 5) Pan Zbigniew Ziobro – Minister Sprawiedliwości,
- 6) Pan Łukasz Szumowski – Minister Zdrowia,
- 7) Pan Adam Bodnar – Rzecznik Praw Obywatelskich,
- 8) Pan Dominik Leżański – Przewodniczący Parlamentu Studentów RP,
- 9) Pan Aleksy Borówka – Przewodniczący Krajowej Reprezentacji Doktorantów,
- 10) Pan prof. dr hab. inż. Jan Szmidt – Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich,
- 11) Pan prof. dr hab. Witold Stankowski – Przewodniczący Konferencji Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych,
- 12) Pan prof. dr hab. Waldemar Tłokiński – Przewodniczący Konferencji Rektorów Zawodowych Szkół Polskich.